

ADÉLYI MUZ.-EGL.
KÖNYVTÁRA
KÉZIRATOK

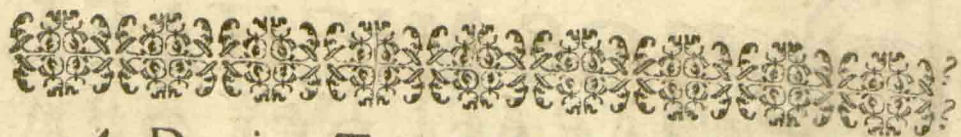
**NOS MICHAEL
APAFI DEI GRA-
TIA PRINCEPS
TRANSYLVANIÆ, PARTIUM
REGNI HUNGARIÆ DOMINUS &**

SICULORUM COMES, &c. Memoria commenda-
damus tenore præsentium significantes quibus expe-
dit universis: Quòd Spectabiles, Magnifici, Genero-
si, Egregii & Nobiles, cæterique universi Status &
Ordines trium Nationum Regni nostri Transylva-
niæ, & partium Hungariæ eidem annexarum, in Ge-
neralibus eorum Comitibus ad *Diem 25. Mensis Maji,*
Anni præsentis 1675. In Civitatem nostram Al-
bam Juliam ex edicto nostro celebratis, congregati,
exhibuerunt nobis & præsentaverunt quosdam infra-
scriptos **ARTICULOS**, in eodem Cõventu communi-
bus eorundem votis & suffragiis, parique & unanimi
consensu conclusos. Suplicantes nobis humilimè, ut
nos omnes & singulos eos **ARTICULOS**, omniaque &
singula in eisdem contenta, ratos, gratos, & accepta ha-
bentes, nostrumq; consensum illis præbentes, auctori-
tate nostra Principali acceptare, approbare, ratificare
& confirmare, atque tam nos ipsi observare quàm
per alios omnes, quorum inter est, observari facere
dignaremur. Quorum quidem **ARTICULORUM**
tenor talis est.

**ARTICULI DOMINORUM MAGNA-
TUM ET NOBILIUM TRIUM NATIONUM RE-
gni Transylvania, & partium Hungariæ eidem annexarum, in Ge-
neralibus eorum Comitibus ad Diem 25. Mensis Maji, Anni præ-
sentis Millesimi Sexcentissimi Septuagesimi Quinti, ex
edicto sue Celsitudinis Principalis in Civitatem
Albam Juliam indictis, celebratis conclusi.** 21

BIBLIOTECA CENTRALIS
CLUS
UNIVERSITARIA

1675 d 25 May Alba Jul

Az Dominus Terrestriek által transferált Jobbágyok reductiojáról.

A R T I C U L U S I.

AZ melly helyeken a Dominus Terrestriek Feleségek Jóságiból magok jószágiban, vagy magok jószágiból Feleségek jószágiban, és ellenben az Domina Terrestriek is eddig transferáltak, vagy ez után transferálnák s' telepítenék Jobbágyokat, deficiálván azon Dominus vagy Domina Terrestriek között valamelyik, az olyan transferált jobbágyok pro fugitivis deputáltván az immediat us successerok és baresek az fugitivus jobbágyokrol emánált, s' az údókhöz képest alkalmaztatott Articulusok tenora szerént reducalhassák, nem obftalván az. hogy előbbi Dominus vagy Domina Terrestriek transferáltak s' telepítették őket.

A R T I C U L U S II.

TOROCKAI Patronusoknak s' Tordai atyáncsiainak, az Aranyas Széki atyáncsiainak határ végén lévő controverfiájokat hogy Nágod végső igazításban vétetni ennek-előtte is Articulusban iratott, kegyelmessége szerint most is igéri, alázatosan meg-szolgályuk Nágodnak mint Kegyelmes Urunknak.

A R T I C U L U S III.

MILKOR az Aknákról szegénylégink egész szám sőt nem vihetnek, azoknak harminczadlásokban és az czédula pénznek exigálásában a' mostani új szokás tollaltatván a' régi jó usus observaltsák, közönségesen végeztük.

A R T I C U L U S IV.

AZ el-múlt 1674. esztendőben hatalmas Császár parancsollattából az élés szekerekkel meg-indult Bérések között némelyek hó-pénzeket fel-vévén az útból viszlá szöktenek, kik felől végeztük, hogy azon helybéli tiszték az hol az illetén Bérések találtak, azon fel-vött hó pénzt exigálván raj-

tok rajtok, adgyák a' szekér mellett maradott és terhet el-víelt Béréseknek, a' mellett azon fugitivus Béréseket captiváltván őt holnapig erős fogságban tartassák s' annakutánna meg-pálczáztatván bocsássák-el, a' melly Nemes atyáncsiak pedig magok jobbágyit küldötték magok szekere mellett, azok között ha kik viszlá szöktenek igazítsák magok, az ő Nemes atyáncsiak dolgokat azoknak.

A R T I C U L U S V.

KEGYELMES Urunk, hogy Nágod a' Sónak kisebb quantitasban való vágattatása felől kegyelmességét igéri, alázatosan meg-szolgályuk Nágodnak mint Kegyelmes Urunknak.

A R T I C U L U S VI.

NOHA ennek-előtte is voltak Articulusink hogy az idegen Nemzetek Falukról falukra, Városokról városokra, és havasokról havasokra, marha szedésre, Vaj, Méz, Sajt, Túró, Viasz gyűjtésekre, ne mérézellyenek járni; hanem az haza lakosi gyűjtsenek szedgyenek és azoktól vegyenek az idegenek: De ezzel semmit sem gondolván némely haza lakosi, melléjek adván magokat Görögöknek, Örményeknek, Törököknek, mindenütt ez hazában széllyel hordozzák őket falukról falukra, havasokról havasokra. Végeztük azért hogy ennek-utánna Görögök, Örmények, Törökök és egyéb ez hazán kívül való lakosoknak meg ne engedteffék afféle széllyel való járás, vásárlás, hanem, ha olyak jönnek-bé ez hazában, legyenek veztegg egy városban, és szedessenek ez haza lakosival, s' vegyenek azoktól, a' mit akarnak venni, hogy az havasokban való járáásokban valami bántodások történhetvén, annak alkalmatosságával az hazára valami busulás ne hoztassék, az olyan kereskedő rendeknek, Brassóig, Szebenig, Szászvárosig, Kolosvár felől, Bánfi-Hunyadig szabados bé-jövedelek engedtetik, de tovább és egyéb helyekre való menetelek interdicaltatik, ha kik pedig ez haza fiaik között melléjek adnak kalauzul magokat, az olyanok meg-fogattatván halállal büntetődgyenek *more defacto*, az harminczadokon, vámokon, és egyéb helyeken ha bé-bocsátatnak, azok az harminczadosok, vámosok, *rationisták* hasonlóképpen büntetődgyenek, mint az kalauzok.

telesek-is legyenek az harminczadokon lévő tisztek azon idegen kereskedő rendeknek meg-jelenteni, hogy az fellyebb meg-irt helyeken kivül, más helyekre való menetelek *interdictat*ott, melly kereskedő rendek azzal nem gondolván, ha tovább mennének, az mellettek lévő ember meg-fogattassék, azon kereskedő ember pedig késérteffék viszfzá, az fellyebb *denominált* helyek közzül oda a' mellyiket közelebb érik. *Salus Conductust* pedig senki az ilyen kereskedő rendeknek nem mérészellyen *impetrálni sub poena Articulari irremissibiliter exigendâ*.

A R T I C U L U S VII.

Sok panaszok jöttek előnkbe, hogy némelly faluknak lakosi az úton járó szegénységet kik határokön az szabad nyomáson marhájokat ki-eresztik, sattzoltattyák őket. Végeztük azért hogy ennek-utánna sohult-is a' nyomásokat el ne szorítsák csóvállják, hanem mindenütt a' szabad nyomáson, az úton járó szegénységnek szabados legyen marhájokat ki-eresztetni, a' kik pedig meg-háborgatnák *comperta rei veritate toties quoties* cselekednék, az olyan illetlen *exactiok*at tévő emberekön azon Vármegyéknek vagy Székeknek Tisztei tizenkét forintot *exequalianak irremissibiliter*, melynek két része a' panaszló féle, harmada az *executoré* legyen, *insuper* az rajtok *tert exactiok*rol-is *contentaltassanak*.

A R T I C U L U S VIII.

AZ holdoltságön lakos jámbor szava hihető embereknek, a' kik valami el-vezett marhák nyomában igazittyák a' károsembert, fassiojok ennek-utánna bé-véretődni végeztetett.

A R T I C U L U S IX.

ALvinczi s' Borberekii lakosok közöt közönségesen és *indifferenter*, az Város közönséges határanak, makkos erdőknek élése, szőlő páztor állítás, piaczi és sokadalmi állapotok és afféle város közönséges java dolgából, hogy a' régi jó *usufok* meg-tartassanak s' azokkal ellenkező *abusufok* tollaltassanak végeztük.

A R T I C U L U S X.

Hogy

HOGY ennek-utánna a' szolgák közzül gyűlésekre való követek ne választassanak, Fő-Biróságot s' vice Tiztséget Vármegyéken és Székeken ne viselheffenek, ha kik pedig *de presenti* olyanok volnának, azok helyett *post expirationem presentis Dieta intra quindenam* mások választassanak, *alioquin* tisztekek ne-is *agnoscaltassanak* végeztetett. Ide nem értvén az *Domina Relictak*at mivel magok helyén ő kegyelmek szolgájakat szokták gyűlésekre küldeni.

A R T I C U L U S XI.

VÉgeztük Kegyelmes Urunk, hogy Fejérvár körül való falukból s' az *Universtitas*nak-is itt közel való részéből, bizonyos számu emberek rendeltéffenek *semel pro semper*, kik a' Fejérváris' Borbándi határokön az Onpolyon fellyül az Marosig bé a' *Fiscus* része földén való tövisleket irtsák-ki, melly ki-irtandó helyből senki semmi részt ne kérheffenek s' ne *appropriat*hasson s' fel se szánthassák, hanem *precisè* tartassék csak a' Nágod Udvara népe s' Nágod Udvarához jövő becsülletes hivi lovok számokra, a' végre hogy ennek-utánna Váradgyái, Vinczi és Borberekii s' több Nemes atyánkfiái réttyeken s' tüvelő helyekben, a' Nágod Udvara népelovai ne tartassanak s' legelteffenek. Mivel azon ki-irtandó réttel a' régi jó rend szerént meg-érik tiztségesen, ki-irtásának pedig ideje legyen *Novembernek* az elein, *Præfectus* atyánkfiáis edgyet értvén az Vármegyék és *Universtitas* tizsteivel azon tereh viselésben tartozzék *assistentiaval* lenni.

A R T I C U L U S XII.

GÉneralis Ország gyűlése ha a' szükséghez képest egy szernél többszer *celebrat*atik-is, de *Dieta* alatt való Tábla csak egy szeri Ország gyűlésén szolgáltassék-ki *annuatim*, és azon Táblán is ennek-utánna *series* szerént perellyenek a' *Causafok*.

A R T I C U L U S XIII.

NÉMelly szegény Nemes atyánkfiái jofzagokat néhai boldog emlekezeti Fejedelmek *publicat*tván a' Táblán *causafok*at *revidat*tván *judicialiter ab impetitione Directoris* absoltattanak, mellyek ujjolag mostani Director atyánkfiái neve alatt *publicat*tván, szegény Nemes atyánkfiáinak helytelen

A3

cx

expensajokat s' fáratságokat nevelik nyilván való *praedicio-*
mokra. Végeztük azért az Nágod Kegyelmes *consensus*is *ac-*
cedálván hogy az illetén jószágok *publicatioi*, egyéb *causáknak*
is Nágod kegyelmességéből való *remissioi* Director atyánkfiá
előtt meg-világosodván *de facto remittallya*, *alioquin* ha izinte
successu temporis per non venit sententia extrahaltárnék-is ellenek,
de azon *sententia in vigorosa* légyen, az *executorok*-is annak ere-
jével *executio*t tenni ne mérészellyenek, és ennek-utánna senki-
is mások jószágát Director atyánkfiá hire nélkül ne *publicaltaf-*
sa. Néhai Rákoczi György Fejedelmek idejebéli *publicatio*k-
is *cassaltassanak*, mellyeket ha *prosequálni* akar Director atyánk-
fiá ujjolag *publicaltassa*, ha kiknek *remissio*jok azokrol nem-
völt.

ARTICVLVS XIV.

AZ *residentiátlan vice Arendatorok* és Dézmátok dolgából
lévén eddig fok *difficultások*, végeztük hogy ennek utánna,
vice Arendatorok két száz forint érő *residentia*ju Vármegyebéli
lakos emberek, Fő Arendator atyánkfiá Fő Ispán atyánkfiával
és az Vármegyével edgyező értelemből *crealtassanak*, az *Univer-*
sitason lévő Dézmásoknak-is annyi érő *residentia*jok légyen ez
házában, kik-is nem elébb hanem araraskor menvén-ki déz-
málni tovább ott ne mulassanak, csak mig a' gabonát onnan el-
szállittathattyák, bor dézmálásra-is nem elébb, hanem csak
szüretkor mennyenek-ki, Sz. Márton napig *commorállyanak*,
addig a' borokat el-szállittathattyák, egyéb időben semmi *Fis-*
cus hasznára való dolgok ott nem lévén se magok se marhájok
ne élődgyenek ott a' szegénységen.

ARTICVLVS XV.

AZ el-múlt 1674. esztendőbéli 21. *Articulus* szerént rendel-
tetett *Commissarius* atyánkfiái, az mostani Gyűlés miatt az
Determinált napra ki nem mehetvén azon *Controversiának* el-
igazítására. Végeztük hogy 22. *affuturi Mensis Julii* bizonyos
Commissariusok úgy mint Bethlen Gergely, Nemes János, Mi-
kes Kelemen, Daniel István, Horvát Kozma, és Nagy Boldisár
atyánkfiái, s' az *Universtas*rol-is egy becsülletes értelmes em-
ber, mennyenek-ki, és ott a' meg-irt *Articulus*ban *declaralt* he-
lyen való *controversiát* Istenes igazításban vévén végképpen el-
iga-

igazítsák, ha kiket pedig azon *Commissarius* atyánkfiái között
valamelly el-kerülhetetlen okok meg-gátolnának, azok hel-
lyén más becsülletes atyánkfiái a' Tábla fiái között ki-mehesse-
nek.

ARTICVLVS XVI.

Somlyóra a' melly marhákat a' vásárba bé-hajtanak és ott le-
vágják, azoktol harminczaddal ne tartozzanak, a' mellye-
ket pedig el-adnak és le nem vágják, azoktol az eddig *observal-*
tatott usus szerént harminczadollyanak.

ARTICVLVS XVII.

Karaszna Vármegyében kapu szám után öt öt véka búza
fel-szedésében és *perceptio*jában az *Commissarius* Ur atyánk-
fiái közöttök tört rendelések *observaltassék* ennek-utánna-is

ARTICVLVS XVIII.

AZ el-múlt 1674. esztendőbéli Gyűlésben a' Nemes Ország
a' mi Kegyelmes Urunk ó Nága kegyelmességéből *con-*
cludált volt hogy ez hazában lévő minden Nemessi és *privilegi-*
um szabadsággal élő rendeknek, szabadságok meg-bántód-
ván meg-orvosoltassanak. Istén már az előttünk álló gyűlés-
re juttatván bennünket, akarván sok rendbéli bántodásunkat
szabagságtalanságunkat helyre állittani, mellyek úgy láttyuk
s' veszszük eszünkben sok rendbéli *quarelák*bol, hogy inkább ez
házának felső, közép és alfo rendeitől estek. Végeztük azért
hogy ennek-utánna afféle közöttünk való sok meg-bántodások,
törvénytelenlégek, hatalmaskodások közöttünk tellyességgel
ki-töröltessenek és ez alább meg-irt *punctumok* *illase* tartassá-
nak-meg minden rendektől.

I. Mivez hazában edgyik meg-bántodás és kiváltképpen
a' nagy rendeknek egyenetlensége, következik abból, hogy ha
valamellyik másnak tisztai alatt valokon akar *Jurisdictio*t *exer-*
ceálni. Végeztük azért hogy mind a' Vármegyék, Székelység,
s' Végbéli szolgák és egyéb akár minémű rendei ez hazának, ki-
ki maga Fő Tisztitól úgy mint magok Fő Ispánnyoktul, Fő Ka-
pitányoktol, s' Fő Király-Birájoktol *dependeallyanak*, és így
sem a' Vármegyék, sem az egész Székelység, sem a' Végbéli tisz-
tek békeségnek idején *immediatè* senkitől ne *dependeallyanak*,

anem csaka' mi kegyelmes Vrunktól ó Nágától, és az egész tanácsi rendtől, kik-is edgyik a' másik gabonájában ne vessék larlójokat, és ki-ki alatta valoit az baza törvénye és a' Nemessi szabadságnak maga előtt való viselése szerént igazgassa, *sub amissione honoris & officii*, meg-bizonyosodván mindazáltal a' dolog. Meg-tartatván mindazáltal ebben-is a' Fejedelmek *authoritassa*.

II. Mind felső közép és alló rend, mikor valamellyik házá- nál lakása lézen maga és szolgai lovait tartsa és tartassa a' magáén mind nyárban s' mind egyéb időben, azon helyben biró más *Patronus*oknak és szegény embereknek birodalmára ne küldhesse, ott *quarté*ben ne tartassa, hogy szomszédgyának kára ne legyen, *sub pœna Articulari*, az úton járókat ide nem ér- vén.

III. A' melly meg-bántódott s' károsított Nemes, avagy szabadsággal élő rend atyáncfiai *pretendállyák privata personák-* tol való meg-bántódásokat, rabságban vagy méltatlan kezel- ségben való léteket, az rabságból *de facto* bocsáttassanak-el és a' kezesség alól szabadittassanak-fel, s' ha kinek mi *pretensioja* keresse *suis modis*, sőt ez után Nemes ember ha szintén szám- adó szolga volna-is, és meg-fogná valaki elégedendő kezesség alatt el-bocsáttani tartozzék. A' kik pedig erővel tétetnek szabad emberekből jobbádgya azok-is *de facto* ezen *Articu-* sunk erejével az jobbágyág alól fel-szabadullynak. Az más rendbéli szolgákat-is, a' kik valami *excessust* cselekeznek urok házánál, ha urok meg-fogattya tokáig fogva ne tartassa, ha- nem törvényt láttatván reájok Vármegye vagy Székek tiszteit s' több becsülletes Nemes embereket-is *adhibealván*, a' mit a' törvény hoz azt cselekedgyék véllék.

IV. Az *liber questus* ez házában senkitől semminémű uton módon ne *impediassék*, sőt az *Compilata constitutioban* irt *modalitas* szerént, azon *Articulusban* való *pœna* alatt *observal-* tassék.

Ha ki pedig az hazafiai közzül ezen dolog alkalmatosságá- val bozszút üzne, és ezeknek akárminémű szinek és *pretextu-* fok alatt akar holott, s' akar kiktől fel-bontására változtatására való alkalmatosságokat keresne, és azokat alól magát fel- szaba- ditaná *compertarei veritate a' ligában specificált pœnában incurral-* lyon.

AR-

ARTICULVS XIX.

AZ mi Kegyelmes Vrunk ó Nagysága első *propositiojában* kegyelmessen igéri, a' Nemessi szabadságnak meg-orvos- lását, de mivel már mostan az időből ki-fogytunk, abbéli Ke- gyelmes Urunk ó Nagysága kegyelmességét fen tartván, végez- tük, hogy az jövendő közönséges Ország Gyűlésében igazit- tassék s' orvosoltassék-meg-is a' Nemessi szabadság meg-bántó- dása, ezt értyük mind az három Natioókrul.

ARTICVLVS XX.

Végeztük kegyelmes Vrunk, hogy bizonyos *Commissariu-* sok ugy-mint Teleki Mihály, Bethlen Gergely, Sárpataki Márton, Mikes Kelemen, Lázár István, Sárosi György, Bodoni György és Torma István atyáncfiai mennyenek-ki, Szamos Vj- vári, Kövári, és Hufzri, Józágokban s' szomszédsgiban lévő mind Nemessi s' egyéb alkalmatosságokkal lévő *controversiák-* nak el-igazítására, hasonlóképpen a' Kaplani Gát felől való *con-* troverfiát-is a' Défiekkel, viszont ugyan Máramarosbá Körtvé- lyes nevű falunak veszekedések a' Toroczkóziakkal igazittas- sék-el azon *Commissarius* atyáncfiai által, ez el-rendelt *Commis-* sariusok közzül ha egy vagy kettő betegsége miatt el nem me- hetne, a' mi Kegyelmes Urunk rendellyen mást helyetnek, ha mi *difficultasok* *intervenialnának*, mellyek igazításban nem vé- tetődhetnének *reportallyák* ide az Ország eleibe.

ARTICVLVS XXI.

Limitatiojok az miveknek.

AZ közelebb következő Ország gyűléseig *differaltatott,* ugy hogy, ha addig a' miveknek felettébb való árrok nem *minualodik*, akkor limitáltassék mindenféle miveknek illendő árrok mi legyen.

As

CON:

CONCLUSIO.

NOS itaq; premissa supplicatione Fidelium nostrorum Dominorum Magnatum & Nobilium trium Nationum Regni nostri Transylvania, & Partium Regni Hungaria eidem annexarum ac incorporatarum, exaudita & amissa, prescriptos universos & singulos Articulos Nobis modo premissis presentatos, presentibus literis nostris de verbo ad verbum, sine diminutione, & augmento, vel variatione aliquali inseri & inscribi facientes, eosdemq; ac omnia & singula in eisdem contenta, ratos, gratos & accepta habentes acceptavimus, approbavimus, & ratificavimus, & confirmavimus. Offerentes nos benignè quòd premissa omnia in omnibus punctis, clausulis, & Articulis, tam nos ipsi observabimus, quam per alios, quorum interest, seu intererit, observari faciemus. Imò acceptamus, approbamus, ratificamus, & confirmamus, harum nostrarum vigore & testimonio literarum mediante. Datum ALBÆ JULIÆ die 25. Mensis Maji, videlicet die Congregationis nostræ, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo Quinto.

